

การส่งเสริมภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีปาปนิกรรม สำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา*

PROMOTING LEADERSHIP ACCORDING TO THE DUTIYAPAPANIKATHAMMA FOR LOCAL POLITICIANS AT MUANG KONG MUNICIPALITY NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

พระสัทยา สุทรสีโล, เบญญาภา อัจฉฤกษ์, ไพวรรณ ปุริมาตร
Phra Sappaya Sutasira, Benyapa Atcharoek, Paiwan Purimart
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Corresponding Author Email: joybenyapajoy@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาระดับภาวะผู้นำสำหรับนักการเมืองท้องถิ่น 2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นกับหลักทฤษฎีปาปนิกรรม และ 3. นำเสนอการส่งเสริมภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา ตามหลักทฤษฎีปาปนิกรรม การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 327 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดย โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับภาวะผู้นำสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.81 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ค่าเฉลี่ย 3.84 คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ค่าเฉลี่ย 3.83 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ค่าเฉลี่ย 3.73 2. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นกับหลักทฤษฎีปาปนิกรรม มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r=0.781^{**}$) มีระดับนัยสำคัญทางระดับสถิติที่ระดับ 0.01 3. การนำเสนอแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่น

*Received April 4, 2024; Revised April 21, 2024; Accepted April 22, 2024

ตามหลักทฤษฎีปาปนิคธรรม 1. ด้านจักขุมา ผู้นำควรเป็นผู้ที่มีความคิดที่ทันสมัย ทันสถานการณ์ และมองการณ์ไกล มีความรอบรู้ รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของสังคมโลก 2. ด้านวิจิโร ผู้นำต้องเข้าถึงปัญหาต่าง ๆ ด้วยปัญญา เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ชุมชนนั้นเกิดการพัฒนาในทางที่ดี 3. ด้านนิสสยสัมปันโน ผู้นำต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี โดยการใช้การสื่อสารกับประชาชนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานด้วยความมีจิตใจที่ซื่อสัตย์ สุจริต โดยไม่มีการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; นักการเมืองท้องถิ่น; ทฤษฎีปาปนิคธรรม

Abstract

The objectives of this research article were: 1. To study the leadership level of local politicians. 2. To study the relationship between the leadership of local politicians and the principles of the Dutiyapapanikadhamma. 3. To present the promotion of leadership of local politicians at Mueang Khong Subdistrict Municipality, Nakhon Ratchasima Province according to the principles of the Dutiyapapanikadhamma. The research was conducted by mixed research methods. The quantitative research used questionnaires as a tool to collect data from 327 samples who voted at Mueang Kong Subdistrict Municipality, Kong District, Nakhon Ratchasima Province. Statistics used in data analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation. Test the hypothesis by using Pearson's correlation coefficient. The qualitative research data were collected by in-depth interviewing 10 key informants and were analyzed using descriptive content analysis.

The results of the research were found that: 1. Leadership level for local politicians at Mueang Khong Sub-District Municipality Nakhon Ratchasima Province was at a high-level with an average of 3.81, standard deviation at 0.28. The aspect with the highest average was the aspect of considering individuality with an average of 3.84, followed by the aspect of having strong influence, ideology with an average of 3.83 and the aspect with the lowest average was inspiration with an average of 3.73. 2. The relationship between leadership of local politicians and Dutiyapapanikadhamma: There was a low level of relationship ($r=.0.381^{**}$) with a statistically significant level of 0.01. 3. Presentation of guidelines for promoting the leadership of local

politicians according to Dutiyapapanikadhamma: 1. Cakkuma; the leader who had modern ideas, wanted to be up to date with the situation, and had far-sightedness, was well-versed and could keep up with the rapid changes occurring in world society. 2. Vidhuro, the leader, approached various problems with wisdom to solve various problems and let the community develop in a good way. 3. Nissayasampanno; the leader had good human relations by using communication with the people involved and perform work with an honest mind and honesty without seeking personal gain.

Keywords: Leadership; Local Politicians; Dutiyapapanikatham

บทนำ

ปัจจุบันทุกองค์กรล้วนมีผู้นำในองค์กรซึ่งผู้นำเหล่านี้ล้วนมีบทบาทที่ให้องค์กรประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลว สิ่งที่บ่งบอกหรือชี้ให้เห็นในตัวการเป็นผู้นำจะแสดงให้เห็นคุณลักษณะของภาวะผู้นำในองค์กร ถ้าผู้นำเป็นคนที่มีความวิสัยทัศน์ (Vision) มีความคิดกว้างขวาง มีความรับผิดชอบ มีภาวะผู้นำมีความสามารถที่จะบังคับบัญชาผู้อื่น และมีความน่าเชื่อถือมีการยอมรับหรือยอมรับในตัวของผู้นำ ลักษณะของการเป็นผู้นำแบบนั้นที่ทำให้ประสบผลสำเร็จการตัดสินใจเด็ดเดี่ยว ทำเพื่อประโยชน์ส่วนส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของตน ดังนั้น ถ้าองค์กรใดที่ขาดผู้นำก็จะส่งผลกระทบต่อองค์กร เช่น การบริหารไร้ทิศทาง ไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการนำนโยบายไปปฏิบัติตามเป้าหมายขององค์กรทำให้การบริหารองค์กรนั้น ๆ ไม่อาจประสบผลสำเร็จได้จะเห็นได้ว่าสิ่งที่ทำให้ผู้นำประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว เสกสรรค์ สนว และคณะ (2561) กล่าวว่า ผู้นำคือ บุคคลที่ถูกคัดเลือกและถูกแต่งตั้งขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จตามพันธกิจและเป้าหมายที่วางไว้ ด้วยสภาพแวดล้อมในปัจจุบันกำลังท้าทายความรู้ ความสามารถของผู้นำและองค์การภาครัฐอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะการไหลเข้ามาของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เชื่อมโยงบุคคลและกลุ่มคนที่หลากหลายให้สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว เป็นเหตุให้องค์การภาครัฐและผู้นำต้องได้รับผลกระทบตามไปด้วย ดังนั้น เพื่อความอยู่รอดขององค์กรและผู้นำจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนตนเองอย่างเร่งด่วนในหลายด้าน เช่น ความรู้ ความสามารถ ทักษะหรือความเชี่ยวชาญ ระบบการทำงานที่มีความสะดวกและรวดเร็ว รวมถึงการพัฒนาองค์การภายใต้ธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและสร้างศรัทธาให้กับผู้มาขอรับบริการได้เกิดความประทับใจ และช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น ผู้นำ (Leader) คือ

ผู้ชักชวนให้คนอื่นเคลื่อนไหวก่อนหรือทำงานไปในทิศทางที่ผู้นำกำหนดเป้าหมายไว้หลายคนมีบทบาทเป็นผู้นำกันอยู่แล้ว เช่น เป็นผู้นำองค์กร ผู้นำสมาคม (จุมพล หนิมพานิช, 2551)

เทศบาล ถือเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่ใช้ในประเทศไทย ปัจจุบัน การปกครองรูปแบบเทศบาลเป็นการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นให้สามารถดำเนินการปกครองตนเอง ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 ยกเลิกพระราชบัญญัติเดิม ซึ่งมีการแก้ไขครั้งสุดท้าย โดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ 12) พุทธศักราช 2543 และได้ใช้อยู่จนปัจจุบัน (มรุต วันทนากร, 2552) การจัดตั้งเทศบาลเพื่อให้เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่น รูปแบบเทศบาลที่แยกมาจากการปกครองแยกออกจากกระเปาะการบริหารราชการส่วนกลาง ชาวไทยรู้จักคำว่า เทศบาลมาตั้งแต่ พ.ศ. 2476 เทศบาลเป็นหน่วยงานหรือองค์กรที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการดำเนินการปกครองด้วยตนเอง กรอบการทำงานของเทศบาลมีลักษณะเหมือนกับรูปแบบการทำงานระบบรัฐสภา โดยแบ่งโครงสร้างออกเป็นฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ จากเงื่อนไขการจัดตั้งประเภทของเทศบาล การยกฐานะของเทศบาลจึงขึ้นอยู่กับรายได้ และขนาดของประชากรเป็นหลักในขณะเดียวกันก็มีการจัดตั้งพื้นที่ของตนเองเป็นการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล ท้องถิ่นนั้นต้องมีความเจริญตามเกณฑ์เท่านั้น ส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้น้อยและมีขนาดประชากรน้อยจึงมักขาดโอกาส (พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต), 2554)

การบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลนั้นสามารถนำหลักการในทางทฤษฎีของการบริหารงานของท่านผู้รู้ซึ่งเป็นที่ยอมรับเป็นทั่วไป แต่ในบางครั้งการบริหารงานในแนวที่แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งวิธีการบริหารนั้นอาจจะมีความแข็งแกร่งขาดหลักคุณธรรมจริยธรรมซึ่งอาจเป็นเหตุให้การบริหารนั้นไม่ประสบผลสำเร็จตามมุ่งหวัง แต่ถ้ามีการรวมหลักการและทางทฤษฎีต่าง ๆ ของการบริหารเข้ากับหลักธรรมทางศาสนาแล้วเชื่อว่าจะทำให้เสริมสร้างทักษะการบริหารงานได้ดีและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะหลักธรรมในทางพุทธศาสนานั้นสอนให้ทุกคนเป็นคนที่มีมโนการดี ไกล ไข้ปัญญาในการคิดก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ และสอนให้ทำแต่สิ่งที่ดี ซึ่งถ้าหากนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารของนักการเมืองท้องถิ่นแล้วจะเกิดความละเอียดอ่อนในการบริหารท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น เกิดความยืดหยุ่นไปตามสถานการณ์ที่เหมาะสมได้ การบริหารในพระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้ซึ่งปรากฏในพุทธปิปปาปณิกรรม อังคุตตรนิกายปัญจนิบาตที่พระพุทธองค์ได้ตรัสถึงลักษณะของนักบริหารไว้ 3 ประการ คือ 1. จักขุมา มีปัญญามองการณ์ไกล 2. วิรูโร จัดการธุระได้ดีมีความชำนาญเฉพาะด้าน 3. นิสสยสัมปันโน เป็นคนมนุษยสัมพันธ์ดี ผู้บริหารที่ดีต้องผูกใจคนไว้ได้ คุณลักษณะข้อนี้สำคัญมาก (พระธรรมโกศาจารย์, (ประยูร ธมจิตโต), 2551)

ในปัจจุบันเทศบาลตำบลเมืองคงมีปัญหาเกิดขึ้นมากมาย เนื่องจากมีปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้นจากการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย แต่ทั้งนี้องค์กรจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้นั้น ผู้นำองค์กรหรือผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะนักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้ที่จะตัดสินใจหาทางออกร่วมกันกับผู้ปฏิบัติงาน ขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ เทศบาลตำบลมีนายกเทศมนตรีเป็นผู้นำจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีภาวะผู้นำ ซึ่งนายกเทศมนตรีจะมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลนั้น ๆ ในการลงสมัครรับเลือกตั้งนั้นก็จะมีผู้คนหลากหลายอาชีพ การศึกษาต่างกัน ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงทำให้ผู้ที่มาดำรงตำแหน่งนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาล เช่นนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล มีภาวะผู้นำที่แตกต่างกันจะเห็นได้ว่า นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลนั้นเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นในอดีตถึงปัจจุบัน ความสำคัญของผู้นำไม่ได้ลดน้อยลงแต่ประการใด แต่ในทางตรงกันข้ามกลับมีบทบาทในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจบริหารจัดการงบประมาณที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ (จรรยา ศิวานนท์, 2558)

ทั้งนี้ศักยภาพของผู้นำนั้นมีผลต่อบุคคลากรที่ร่วมงานและประชาชนในด้านความเชื่อมั่น ความนับถือ กำลังใจ และความอบอุ่นในการร่วมงาน ดังนั้นผู้นำจึงเป็นพลังร่วมให้เกิดการร่วมมือร่วมใจไปสู่การเปลี่ยนแปลง ประสานให้ความสะดวก เป็นผู้ติดต่อดูแลในเรื่องต่าง ๆ และให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือร่วมใจไปสู่การเปลี่ยนแปลง ประสานให้ความสะดวก เป็นผู้ติดต่อดูแลให้ ความสนับสนุนและช่วยเหลือให้ผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดได้ ดังนั้นเมื่อนำบริบทภาวะผู้นำทางการเมืองมาพิจารณากับสภาพของสังคมของไทยที่มีพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานที่สำคัญของประชาชนไทยและของผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง และประชาชนในเทศบาลส่วนใหญ่เพื่อทำให้เกิดความสมดุล และเกิดสติปัญญาในการพิจารณาปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เป็นหนทางที่นำไปสู่ความสำเร็จและการเป็นนักการเมืองท้องถิ่นที่ดีตามที่มุ่งหวังไว้ ซึ่งตรงกับหลักทฤษฎีปาปนิกรรม

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการส่งเสริมภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีปาปนิกรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมาตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลพื้นที่ ตำบลเมืองคง อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมภาวะของผู้นำท้องถิ่นในการบริหารงานและพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นกับหลักทฤษฎีปาณิกรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อนำเสนอการส่งเสริมภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีปาณิกรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างและการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1,817 คน (อารยา บนกลาง, 2565)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของทาคิยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้คำนวณไว้

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา 2 รูป นักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 4 คน นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 10 รูปหรือคน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 – 1.00 และคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) เพื่อวัดความสอดคล้องภายในตามแนวคิดของครอนบาค (Cronbach, 1990) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.928 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์

ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ได้ค่าคะแนนของข้อคำถามเท่ากับ 0.80 – 1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือแนะนำตัวจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อดำเนินการดังนี้ 1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยขอประสานความร่วมมือกับนายกเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน และเก็บแบบสอบถามคืนได้ครบตามจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100 2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยประสานผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อบันทึกหมายเวลาและขออนุญาตบันทึกเสียงการให้สัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการบวกรวบรวมตรวจสอบความถูกต้องในภายหลัง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้ 1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่และค่าร้อยละ เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา และหลักทฤษฎีปาปนิกรรม และ 2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยการใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นกับหลักทฤษฎีปาปนิกรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) แล้วสังเคราะห์ข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงและจัดกลุ่ม เพื่อนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$, $S.D.=0.28$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X}=3.84$, $S.D.=0.47$) รองลงมาได้แก่ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X}=3.83$, $S.D.=0.46$) และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ($\bar{X}=3.83$, $S.D.=0.53$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X}=3.73$, $S.D.=0.47$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับภาวะผู้นำสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวม

ภาวะผู้นำสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา	ระดับความคิดเห็น		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
1. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	3.83	0.46	มาก
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	3.73	0.47	มาก
3. ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	3.82	0.53	มาก
4. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	3.84	0.47	มาก
รวมเฉลี่ย	3.81	0.28	มาก

2. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นกับหลักทฤษฎีปาปนิกรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวม มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r=.0.781^{**}$) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นกับหลักทฤษฎีปาปนิกรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r=.0.752^{**}$) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นกับหลักทฤษฎีปาปนิกรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r=.0.728^{**}$) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นกับหลักทฤษฎีปาปนิกรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ($r=.0.756^{**}$) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นกับหลักทฤษฎีปาปนิกรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ไม่มีความสัมพันธ์กัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นกับหลักทฤษฎีปาปนิสูตรสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson' s Product Moment Correlation Coefficient)				
ตัวแปร	จักขุมหา	วิธูโร	นิสสยสัมพันธ์โน	รวม
ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	0.711**	0.735**	0.728**	0.768**
ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	0.731**	0.731**	0.760**	0.752**
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	0.788**	0.725**	0.754**	0.728**
ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	0.796**	0.729**	0.797**	0.756**
รวม	0.755**	0.759**	0.769**	0.781**

3. นำเสนอการส่งเสริมภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักทฤษฎีปาปนิกรรม สำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา (มี วิสัยทัศน์) ผู้นำมองถึงอนาคตของชุมชนเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะจะเป็นสิ่งกำหนด เป้าประสงค์หรือผลลัพธ์ของชุมชน ผู้นำควรเป็นผู้ที่มีความคิดที่ทันสมัย ทันสถานการณ์ และมองการณ์ไกล มีความรอบรู้ รอบคอบ ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วของสังคมโลก มีความสามารถในการมองเห็นปัญหา มองเห็นความเป็นอยู่ และเห็นใจซึ่งกันและกัน จึงจะทำให้สังคมที่อยู่เกิดความพัฒนา และเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไปด้าน วิธูโร (มีทักษะในการทำงานที่ดี) ผู้นำที่ดีควรเข้าถึงปัญหาต่าง ๆ ด้วยปัญญา เพื่อแก้ปัญหา ต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนนั้นเกิดการพัฒนาในทางที่ดี เป็นความสามารถในการนำความรู้ของ ศาสตร์ และวิทยาการสมัยใหม่มาช่วยในการทำงาน เพื่อทำให้ท้องถิ่นหรือชุมชนของตนเอง ประสบความสำเร็จสู่ความเจริญก้าวหน้าได้นั่นเอง มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี จัดเป็นทักษะในการ ทำงานที่สำคัญ โดยใช้การสื่อสารให้ประชาชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ในการพัฒนาท้องถิ่น และต้องปฏิบัติงานด้วยความมีจิตใจที่ซื่อสัตย์ สุจริต โดยไม่มี การแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนจากการทำงานให้การช่วยเหลือประชาชนยามเจ็บไข้ จัดทำนโยบายในแผนการพัฒนาให้เกิดการสงเคราะห์ประชาชน พุดด้วย ความสุภาพ มี สัมมา การระ จะทำให้การทำงานต่าง ๆ เป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัด นครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีอิทธิพล อย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ด้านการ คำนึ่งถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ของภาวะผู้นำสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบล เมืองคง จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักการเมือง ท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา เป็นนักการเมืองที่มีภาวะผู้นำที่ดีและ มีอิทธิพลเหนือผู้ใต้บังคับบัญชา ทำให้ประชาชนยอมรับ โดยเป็นผู้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง ที่ดี มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความซื่อสัตย์ น่าเคารพยกย่อง ไม่ใช้อำนาจเพื่อประโยชน์ ส่วนตัว สามารถจูงใจให้ประชาชน หรือบุคคลที่ร่วมงานด้วยเกิดแรงบันดาลใจในการ ปฏิบัติงาน โดยการแสดงออกถึงการอุทิศตัวเพื่อปฏิบัติงาน มีความกระตือรือร้น มีความ เชื่อมั่น แสดงออกซึ่งความมีเจตคติที่ดี และสร้างพลังบวกให้กับทุกคน สนับสนุนให้บุคลากร ค้นหา สร้างนวัตกรรม รูปแบบ หรือวิธีการใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการคิดและ ตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา ใช้เหตุและผลเพื่อวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ และหาข้อสรุปใหม่ที่ ดีกว่าเดิม อันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

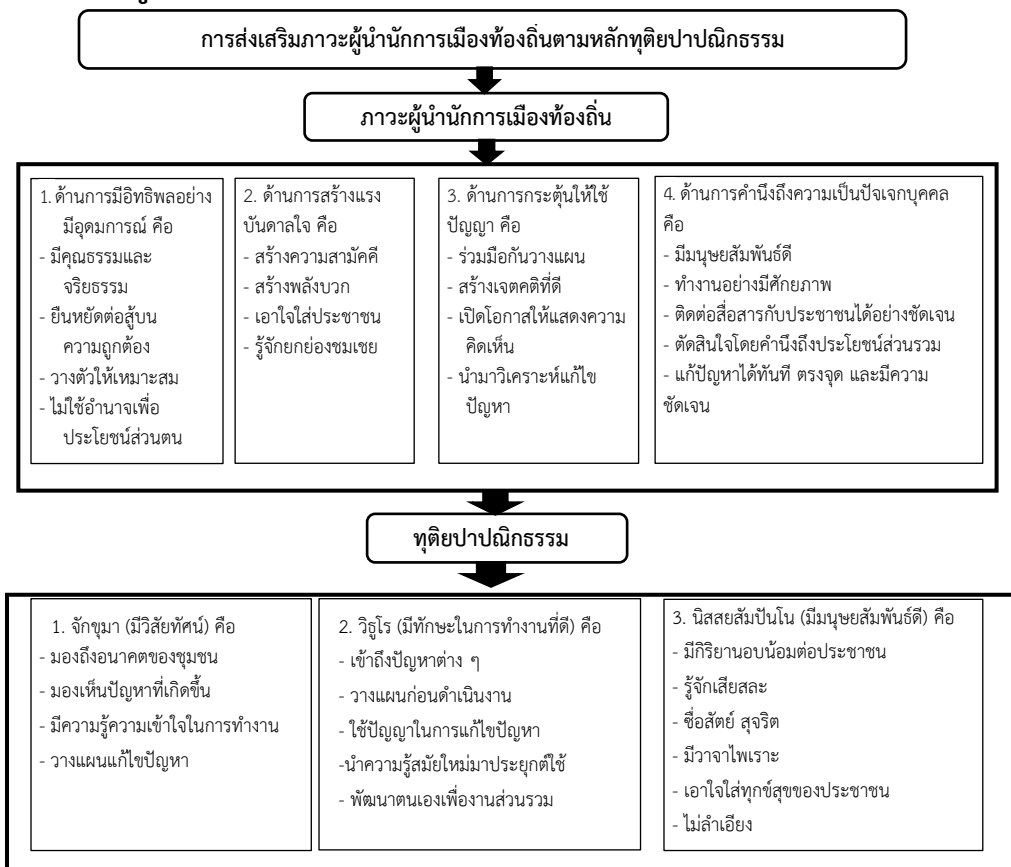
พระปิตุพงษ์ ธมฺมปาโล (แนนนอก) (2566) เรื่อง คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของผู้บริหารเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา พบว่าระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นกับหลักทศตียาปณิธธรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกันอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับสูง และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นกับหลักทศตียาปณิธธรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ไม่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ เมื่อนักการเมืองท้องถิ่นไม่เข้าใจในหลักทศตียาปณิธธรรมเพื่อมาใช้ในการทำงาน ก็จะส่งผลให้การทำงานเกิดปัญหา แต่ถ้านำหลักทศตียาปณิธธรรมมาใช้เพื่อบริหารสังคม ก็จะเกิดความเลื่อมใส ศรัทธา และเชื่อมั่นในตัวของนักการเมืองของตน พร้อมทั้งจะทำงานเพื่อสังคมอย่างเต็มกำลังความสามารถ อันจะเป็นผลดีกับสังคมซึ่งมีหน้าที่ในการให้บริการประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระปัญญา โชติธมฺโม (แก้วหลวง) (2561) เรื่อง ภาวะผู้นำตามหลักปาปณิธธรรมของผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น อำเภอกง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับหลักปาปณิธธรรมกับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น จังหวัดกาญจนบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาวะผู้นำของผู้บริหารเทศบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง

3. การนำเสนอการส่งเสริมภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักทศตียาปณิธธรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา หลักทศตียาปณิธธรรม ประกอบด้วย ด้านจักขุมา (มีวิสัยทัศน์) ด้านวิริโร (มีทักษะในการทำงานที่ดี) ด้านนิสสยสัมปันโน (มีมนุษยสัมพันธ์ดี) ของหลักทศตียาปณิธธรรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา นักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมาเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำที่ดีและมีศักยภาพในการทำงาน มีการนำหลักทศตียาปณิธธรรมมาใช้ในการทำงานเพื่อพัฒนาประชาชนและชุมชน ในเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้นำที่วิสัยทัศน์ที่ดี มองการณ์ไกล มีความสามารถในการทำงาน มองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยง สามารถวิเคราะห์ปัญหาและแนวโน้มของการพัฒนาได้อย่างชัดเจน ยอมรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาชุมชน และประชาชนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ มีความสามารถในการจัดการงานที่เกิดขึ้นในสังคมโดยการนำ

ความรู้ของศาสตร์ต่าง ๆ และเทคนิควิทยาการสมัยใหม่มาบูรณาการในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เพื่อนร่วมงานและประชาชนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ในการใช้การสื่อสารให้ประชาชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดเอกชัย จนทโชโต (คงชีวะ) (2566) เรื่อง พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของ นักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี พบว่า การบูรณาการหลักปาณิกรรม เพื่อการส่งเสริม ภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่น จังหวัดสระบุรี ดังนี้ ด้านจักขุมา มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ท้องถิ่น ฉลาดในการวางแผน ด้านวิรูโร มีความชำนาญในการจัดการบริหารท้องถิ่น ด้าน นิสสยสัมปันโน มีมนุษยสัมพันธ์กับภายนอกสร้างเครือข่ายการพัฒนาจากภายนอกสู่ภายใน ให้กับท้องถิ่น

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่นำหลักธรรมทูตียปาปณิกสูตรไปส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมือง หลักธรรมทูตียปาปณิกสูตร เป็นหลักธรรมที่กล่าวถึงคุณสมบัติของ “ผู้เป็นใหญ่” หรือ “ผู้นำ” ที่ดี ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับภาวะผู้นำทางการเมืองได้ ดังนี้ ด้านจักขุมา (มีตาดี มองการณ์ไกล) ผู้นำทางการเมืองควรมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มองเห็นปัญหาและโอกาสของประเทศชาติ สามารถกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาประเทศในระยะยาว คาดการณ์สถานการณ์ต่าง ๆ ล่วงหน้า และเตรียมพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลง ด้านวิริโร (จัดการธุระได้) ผู้นำทางการเมืองควรมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ สามารถตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาด แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ บริหารจัดการทรัพยากรของชาติอย่างมีประสิทธิภาพ นิสสยสัมปันโน (มีมนุษยสัมพันธ์ดี) ผู้นำทางการเมืองควรมีบุคลิกที่เป็นมิตร เข้าถึงประชาชน รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สร้างความสามัคคีปรองดองในสังคม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. นักการเมืองท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามาส่วนร่วมในการส่งเสริมภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักทูตียปาปณิกสูตร และนำเสนอแนะนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน
2. นักการเมืองท้องถิ่นควรประชาสัมพันธ์หรือให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักทูตียปาปณิกสูตรที่ใช้ในการส่งเสริมภาวะผู้นำให้แก่ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง เพื่อส่งเสริมเป็นแนวปฏิบัติให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม
3. นักการเมืองท้องถิ่นควรภาวะผู้นำเพื่อใช้ในการพัฒนาชุมชนอย่างจริงจังให้ประชาชนได้มั่นใจถึงความสามารถที่จะพัฒนาชุมชน และสังคมให้เข้มแข็งและมีการพัฒนาตามที่ให้นโยบายไว้แก่ชุมชน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลเมืองคง จังหวัดนครราชสีมา
2. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ความต้องการในการส่งเสริมภาวะผู้นำตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตตำบลในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา
3. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมภาวะผู้นำนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักทูตียปาปณิกสูตรสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ตำบล อำเภอหรือจังหวัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- จรรยา ศิวานนท์. (2558). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุมพล หนิมพานิช. (2551). *ผู้นำ อำนาจและการเมืองในองค์กร* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2551). *ธรรมะในชีวิตประจำวัน* กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปลัดเอกชัย จนทโชโต (คงชีวะ). (2566). พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี. *วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ*, 6(3), 113-124.
- พระปัญญา โชติธมฺโม (แก้วหางค์). (2561). ภาวะผู้นำตามหลักปาปนิกรรมของผู้บริหารเทศบาลเมืองท่าเรือพระแท่น อำเภอดำรงวิทยารัษฎานุบำรุง จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสาร มจรมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(1), 154-168.
- พระปิตินพงษ์ ธมฺมปาโล (แนนนอก). (2566). *คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของผู้บริหารเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา* (สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระปิยะวัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต). (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มรุต วันทนกร. (2552). *ประวัติและการพัฒนาเทศบาล*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- เสกสรรค์ สนวา และคณะ. (2561). คุณลักษณะของผู้นำองค์กรภาครัฐสมัยใหม่. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 20,(พิเศษ), 399-411.
- อารยา บนกลาง. (2565). *จำนวนประชากรเทศบาลเมืองคง ปี พ.ศ. 2565*. นครราชสีมา: เทศบาลตำบลเมืองคง.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd Ed.). Harper and Row: New York.